

ת"פ 34223/06/16 - מדינת ישראל, ע"י שלוחת תביעות כפר סבא נגד ש א

בית משפט השלום בכפר סבא

19 באפריל 2017

ת"פ 34223-06-16 מדינת ישראל נ' א
תיק חיצוני:

לפני המאשימה
כבוד השופט מיכאל קרשן
מדינת ישראל ע"י שלוחת תביעות כפר סבא באמצעות עו"ד
רחל אוליבה תמם

נגד
הנאשם
ש א ע"י ב"כ עו"ד ענת קירשנברג

נוכחים

ב"כ המאשימה עו"ד דנית שושן, עו"ד ניצן רדזינר ועו"ד רחל אוליבה תמם

הנאשם בעצמו וב"כ עו"ד ענת קירשנברג

פסק דין

רקע

1. המאשימה הגישה נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירה של תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "חוק העונשין").

לפי עובדות כתב האישום, ביום 26.5.2016 תקף הנאשם את שכנו בחדר המדרגות בבניין בכפר סבא, בכך שמשך את חולצתו, דחף אותו על ארון חשמל במקום וחנק אותו.

2. ביום 10.1.2017 התקבלה אודות הנאשם חוות דעת פסיכיאטרית בה נקבע כי בזמן ביצוע העבירה פעל הנאשם מתוך מצב פסיכוטי, לא יכול היה להבדיל בין טוב לרע ובין מותר לאסור ולא היה אחראי למעשיו. עוד נקבע כי בשלב זה הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין.

איש אינו חולק על תוקפה של חוות הדעת הפסיכיאטרית ועל מסקנותיה.

3. בדיון שהתקיים ביום 1.2.2017 הוגש לעיוני תיק החקירה וההגנה הבהירה כי אין היא חולקת על קיומן של ראיות לכאורה לביצוע המעשה המיוחס לנאשם בכתב האישום. לאחר העיון בחומר מסקנתי היא כי בדיון לא חלקה הסנגורית המלומדת על קיומן של ראיות לכאורה לביצוע המעשים המיוחסים לנאשם בכתב האישום.

בשלב זה בקשה ב"כ הנאשם להורות על זיכוי הנאשם, וב"כ המאשימה עתרה להפסיק ההליכים נגדו.

4. הוריתי לצדדים לסכם בכתב בסוגיה המשפטית. הסיכומים הוגשו. הגיעה עת הכרעה.

דין

5. אקדים ואומר כי הגם שהסוגיה הפרשנית שעל הפרק עומדת כעת להכרעת הרכב מורחב של שופטים בבית המשפט העליון במסגרת רע"פ 8601/15 **אשקר נ' מדינת ישראל**, אינני סבור כי הערכאות הדיוניות, הדנות בכל שנה במאות ואולי אף אלפים של תיקים בהם מתעוררת הסוגיה, ועליהן להכריע כיצד ינהגו בנאשמים שאינם כשירים ואינם מסוגלים לעמוד לדיון, רשאיות לעכב מתן החלטתן עד להכרעת בית המשפט העליון.

6. בשלב זה קיימות קביעות סותרות של ערכאות הדיון ביחס לשאלה כיצד יש לנהוג בעניינו של נאשם לגבי אין מחלוקת של ממש כי אינו כשיר דיונית ומהותית.

כך, למשל, בע"פ (נצרת) 14567-05-15 **מדינת ישראל נ' פלוני** (2.2.2016), בע"פ (מרכז-לוד) 20663-04-15 **מדינת ישראל נ' פלוני ואח'** (18.10.2015) ובע"פ (חיפה) 41592-05-15 **מדינת ישראל נ' אשקר** (29.10.2015) (הוא פסק הדין העומד לבחינה נוספת לפני הרכב מורחב בבית המשפט העליון במסגרת רע"פ 8601/15 הנזכר לעיל) - קבעו בתי המשפט כי מן הראוי להפסיק הליכים נגד נאשם שכזה. ומנגד, בע"פ (י-ם) 10749-12-15 **מדינת ישראל נ' א"נ** (21.9.2016) (להלן - "**עניין א"נ**") ובת"פ (מחוזי ת"א) 870-07-15 **מדינת ישראל נ' פלונית** (12.11.2015) - נפסק כי נאשם שכזה יש לזכות.

7. עיינתי בפסיקה הקיימת ולאחר ששקלתי בדבר מצאתי לנכון לאמץ את האמור בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין א"נ, ולקבוע כי את עניינו של נאשם שכזה יש לסיים בדרך של זיכוי, לפי סעיף 34 לחוק העונשין ולא בדרך של הפסקת הליכים, לפי סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - "**החסד"פ**").

8. פרשנותו של בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין א"נ מקובלת עליי במלואה, ועל כן אציג להלן רק את תמצית הדברים:

9. סעיף 34 לחוק העונשין אינו הוראה המסייגת את האחריות הפלילית אלא, כפי שמציין פרופ' ש"ז פלר, זהו תנאי מקדמי מהותי, אשר בהעדרו כלל לא יכולה להתגבש אחריות פלילית, ובהעדר כשרות אין טעם לדון בשאלה

אם יש במעשה נתונים שעשויים לספק את הדרישות להתהוות עבירה, אם לאו.

פסק דינו של בית המשפט העליון ברע"פ 2675/13 **מדינת ישראל נ' וחנן** (3.2.2015) (להלן - "**הלכת וחנן**") חולל שינוי מוסרי-ערכי ביחס לתפיסה הקודמת [ע"פ 2947/00 **מאיר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(4) 636 (2002)], שלפיה יש לסווג נאשם שהתקיימה בו הוראת סעיף 34 לחוק העונשין כ"לאו בר עונשין". המשפט כעת מכיר בכך שבשל היעדר יכולת הבנה או בחירה של הנאשם, לא מתקיים תנאי בסיסי לגיבושה של אחריות פלילית ונשמט הבסיס העיוני להרשעת הנאשם או להימנע מזיכויו.

הלכת **וחנן** אינה מתייחסת במישרין לעניינו, משום שבאותו עניין לא נקבע ממצא ביחס לכשרותו הדינית של הנאשם. יחד עם זה, התפיסה העקרונית שהובעה על ידי בית המשפט העליון שם חלה גם בעניינו.

סעיף 170 לחסד"פ, הדן בנאשם שאינו מסוגל לעמוד לדין (אי כשירות דיונית) קובע לכאורה כי בעניינו יש להפסיק הליכים והתוצאה אינה יכולה להיות זיכוי. עם זה, בע"פ 9078/09 **פלוני נ' מדינת ישראל** (14.2.2012) קבע בית המשפט העליון, שלוש שנים טרם הלכת **וחנן**, כי ייתכנו מקרים נדירים, כאשר הדיון המשפטי הגיע לקיצו ורק באותו שלב נמצא הנאשם בלתי מסוגל לעמוד לדין, בהם יורה בית משפט על הפסקת ההליך ובכל זאת יהיה רשאי לקבוע כי הנאשם אינו אחראי למעשיו.

לאור השינוי הנורמטיבי שחוללה הלכת **וחנן**, יש להחיל את הגיונו של פסק הדין בעניין **פלוני** גם בשלב הראשוני של ההתדיינות, ככל שהצדדים אינם חולקים על מסקנת חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו של הנאשם.

הגם שלשון הוראת סעיף 34 לחוק העונשין מורה כי: "לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה **שעשה** אם...", אין הכרח לקבוע כי הנאשם ביצע את מעשה העבירה, האקטוס ראוס, טרם יזוכה בדין בשל חוסר כושר מהותי לעמוד לדין, ויש לפרש את הסעיף כמתייחס למעשה שנטען כי הנאשם עשה.

10. על הנמקות בית המשפט המחוזי בירושלים לתוצאה זו (פסקאות 31-40 לפסק הדין) אבקש להוסיף ולהחיל בעניינו את הוראת סעיף 34 כא לחוק העונשין, שלפיה אם ניתן דין לפירושים סבירים לפי תכליתו, יש לבחור בסעיף המקל מאחריות הנאשם. תוצאה של זיכוי בדין ודאי מקלה יותר מתוצאה של הפסקת הליכים [ראו פסק דינו של בית המשפט המחוזי בע"פ (מרכז-לוד) 20663-04-15 **מדינת ישראל נ' פלוני ואח'** (18.10.2015), פסקה 36].

11. מכל האמור לעיל באתי לכלל מסקנה כי יש להורות על זיכוי הנאשם מן העבירה שיוחסה לו בכתב האישום. כך אני עושה למרות שהנאשם עצמו ביקש להימנע מתוצאה זו בטוענו כי היה "שפוי" בעת ביצוע העבירה (ראו דבריו בעמ' 4 שורה 3 לפרוטוקול).

12. מה דינו של נאשם שזוכה בדין לאחר שחוות דעת פסיכיאטרית שנתנה בעניינו קבעה לו אי כשירות מהותית ודיונית גם יחד? חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן - "**חוק טיפול בחולי נפש**") מתווה לכאורה שני מסלולים נפרדים, האחד: אי כשירות דיונית (סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, השני: אי כשירות מהותית (סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש), אך תוצאתם במקרה דנן זהה: צו אשפוז או צו טיפול מרפאתי כפוי.

13. בחוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם נאמר כי הנאשם עודנו חולה ומצבו מצריך אשפוז. כבר קבעתי לעיל כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירה המיוחסת לנאשם בכתב האישום (כאמור בסעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש).

הצדדים הודיעו כי יבקשו לטעון בנוגע לאשפוז הנאשם וטיעוניהם בעניין זה יישמעו היום.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ז, 19 אפריל 2017, במעמד הנוכחים.